

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 591/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetihu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Juristi s.r.o., Krivá 3, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K3-10D/360/2019 (predtým Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 10D/360/2019) takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Košice v záhlaví uvedenom konaní. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie 500 eur a náhradu trov právneho zastúpenia 856,75 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], narodenom [REDAKOVANÉ] zomrelom [REDAKOVANÉ] (brat sťažovateľa), sa vedie napadnuté konanie, ktoré stále nie je právoplatne skončené ani po 5 rokoch. Sťažovateľ ako veriteľ si prihlásil svoje pohľadávky proti poručiteľovi v celkovej sume 617,18 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ uviedol, že právo na prerokovanie dedičského konania v primeranej lehote prináleží nielen účastníkom dedičského konania, ale aj veriteľom poručiteľa, ktorí si prihlásili svoje pohľadávky. Právoplatné skončenie dedičského konania je potrebné napríklad pre vyriešenie otázky, proti ktorým právnym nástupcom poručiteľa si veriteľ môže uplatňovať svoje pohľadávky.

4. Podľa názoru sťažovateľa napadnuté konanie nie je poznačené právnou zložitou. Pokiaľ ide o faktickú zložitú prejednávanej veci, ani v tomto smere nie je možné považovať napadnuté konanie za obzvlášť náročné. Rovnako tak ani počet subjektov napadnutého konania nie je taký, aby zvyšoval náročnosť jeho vedenia. V napadnutom konaní nenastala ani žiadna procesná situácia, ktorá by ospravedlňovala jeho dĺžku. Sťažovateľ tiež žiadnym spôsobom neprispel k predĺženiu napadnutého konania.

5. Sťažovateľ nie je účastníkom predmetného dedičského konania [na jeho účastníctvo v napadnutom konaní sa vzťahuje § 168 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“)], a preto nemohol ani podať návrh na odňatie poverenia notárovi v zmysle § 18 CMP. Táto skutočnosť podľa názoru sťažovateľa nie je prekážkou úspešnosti jeho ústavnej sťažnosti.

6. Neprimeraná dĺžka napadnutého konania predlžuje stav právnej neistoty sťažovateľa ako veriteľa poručiteľa, z čoho pramení aj jeho pocit nespravodlivosti a frustrácie. Zdlhavým postupom okresného/mestského súdu, ktorý dosiaľ v tejto veci meritórne nerozhodol, sa oslabuje viera sťažovateľa v spravodlivé konanie. Neprehliadnuteľnou je aj tá skutočnosť, že sťažovateľ je osobou vysokého (dôchodkového) veku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (z novšej judikatúry pozri napr. I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

10. Podľa § 165 CMP účastníkmi konania o dedičstve sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiteľovými dedičmi.

11. Podľa § 167 CMP ak má byť konanie zastavené preto, že poručiteľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty, je účastníkom aj ten, kto sa postaral o poručiteľov pohreb.

12. Podľa § 168 CMP veriteľ poručiteľa je účastníkom

- a) v rozsahu uzavretia a schválenia dohody dedičov a veriteľ'a, ktorou sa vyporiadava pohľadávka veriteľ'a,
- b) v rozsahu uzavretia a schválenia dohody dedičov a veriteľ'a o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov,
- c) po právoplatnosti uznesenia o nariadení likvidácie dedičstva, ak prihlásil svoju pohľadávku.

13. Dňa 7. augusta 2024 ústavný súd vyzval mestský súd, aby mu v určenej lehote oznámil, či v danom dedičskom konaní je sťažovateľ potenciálnym dedičom po poručiteľ'ovi v zmysle § 165 CMP. Ak sťažovateľ nie je potencionálnym dedičom po uvedenom poručiteľ'ovi, ústavný súd požiadal o oznámenie, či sťažovateľ je účastníkom napadnutého konania v zmysle § 167, resp. § 168 CMP.

14. Podaním z 19. augusta 2024 mestský súd predložil k výzve ústavného súdu vyjadrenie notárky. Notárka uviedla, že dedičmi po poručiteľ'ovi sú jeho manželka a jeho dve dcéry, ktoré dedičstvo po ňom neodmietli. Keďže sťažovateľ nie je dedičom poručiteľ'a, nemožno ho považovať za účastníka konania o dedičstve. Notárka ďalej konštatovala, že pohľadávka sťažovateľ'a sa momentálne nevyporiadava, a preto nie je účastníkom konania o dedičstve ani podľa § 168 písm. a) CMP. S pohľadávkou sťažovateľ'a boli dedičky poručiteľ'a oboznámené na pojednávaní, pričom k bližším okolnostiam týkajúcim sa tejto pohľadávky sa mali vyjadriť po predložení potrebných dokladov zo strany sťažovateľ'a. Následne však boli pohľadávky sťažovateľ'a zo strany niektorých dedičiek namietané a v celom rozsahu neuznané.

15. Keďže notárka sa vo svojom podaní výslovne nevyjadrila k možnému účastníctvu sťažovateľ'a v napadnutom konaní podľa § 167 CMP a § 168 písm. b) a c) CMP, 7. októbra 2024 ju ústavný vyzval, aby sa vyjadrila k týmto skutočnostiam. V podaní z 10. októbra 2024 notárka konštatovala, že poručiteľ' zanechal majetok (rodinný dom s príslušnými pozemkami, iné pozemky, peňažný majetok), ktorého hodnota značne presahuje majetok nepatrnej hodnoty, dedičstvo nie je predĺžené a likvidácia dedičstva neprichádza do úvahy. Pohreb poručiteľ'a usporiadali manželka a dcéry poručiteľ'a, ktoré vynaložili výdavky potrebné na usporiadanie pohrebu poručiteľ'a.

16. Sťažovateľ preto nie je účastníkom konania o dedičstve podľa § 165 CMP (nie je dedičom), nie je účastníkom konania o dedičstve podľa § 167 CMP (nebol usporiadateľ'om pohrebu), nie je účastníkom konania o dedičstve podľa § 168 písm. a) CMP (je veriteľ'om, ale jeho pohľadávka bola v napadnutom konaní popretá), nie je účastníkom konania o dedičstve podľa § 168 písm. b) CMP (dedičstvo nie je predĺžené) a nie je účastníkom konania o dedičstve podľa § 168 písm. c) CMP (likvidácia dedičstva neprichádza do úvahy).

17. Článok 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy poskytujú ochranu pred porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v konaní pred súdom v zásade len jeho účastníkovi, pretože len vo vzťahu k nemu sa plní účel tohto základného práva, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (II. ÚS 10/01, I. ÚS 55/02). Z ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba len v záujme ochrany svojich základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). Sťažovateľ musí teda namietat' porušenie svojich základných práv alebo slobôd, pričom ak ide o vec, ktorá je spojená s konaním pred všeobecným súdom, to prichádza do úvahy v zásade len vtedy, ak je účastníkom súdneho konania, v ktorom namieta porušenie svojich základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 3/05).

18. Keďže sťažovateľ nie je účastníkom napadnutého konania, v napadnutom konaní nedisponuje žiadnymi procesnými právami, ktoré by mu vyplývali z CMP, resp. subsidiárne z Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 CMP). Z ústavného hľadiska preto nedisponuje v napadnutom konaní ani základnými právami podľa ústavy a dohovoru, ktorých porušenie svojou ústavnou sťažnosťou namieta (m. m. II. ÚS 211/2015, II. ÚS 564/2016).

19. Z tohto dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preto odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších jeho návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu